

Лысенко И. В., Лысенко А. Н.

ОТДЕЛЬНЫЕ ПРАВОВЫЕ АСПЕКТЫ НАСЛЕДОВАНИЯ ПО ЗАВЕЩАНИЮ

Статья посвящена актуальным проблемам цивилистики, а именно особенностям права распоряжения имуществом на случай своей смерти. В работе сформулированы выводы относительно усовершенствования регулирования реализации права распоряжения имуществом в наследственных отношениях.

Ключевые слова: право собственности, право распоряжения, имущество, наследник, наследодатель, отказополучатель.

УДК 93:303.442.43

Мотенко Я. В., Шишкіна Є. К.

Харків, Україна

СУРВІВАЛІЗМ ЯК ПРОЯВ КРИЗИ ІДЕОЛОГІЇ ЕТАТИЗМУ

Згідно ухваленої 10 грудня 1948 року Генеральною Асамблеєю ООН «Загальної декларації прав людини» пріоритетним завданням інститутів державної влади є захист життя, здоров'я, честі і гідності людини [1]. Однак в умовах «холодної війни» 1947–1991 рр., трансформації світової політичної структури внаслідок розпаду СРСР протягом 1990-х рр. та глобальної кризи існуючого світового порядку на початку 2000-х рр. положення «Загальної декларації прав людини» залишились утопічними побажаннями. Натомість, критично загрозливими для міжнародної безпеки і, зокрема, для національної безпеки України стали проблеми «гібридних» війн, тероризму, нелегальної міграції, наркоторгівлі, глобального потепління клімату, пандемії COVID-19 [2]. Знецінення життя рядових громадян стало реальним, а не декларативним трендом світового розвитку. Як наслідок, дедалі вразливішими є позиції прихильників етатизму, чиє бачення відносин «людина-держава» узагальнює формула: «Податки в обмін на безпеку і соціальні гарантії». Натомість, дедалі прогресуючою є атомізація суспільства. Однією з форм цього процесу став сурвівалізм.

Сурвівалізм є малодослідженим міжнародним соціальним явищем. Завданням пропонованої наукової розвідки є визначити головні риси ідеології сурвівалізму.

У перекладі з англійської мови survival – це виживання. Відповідно, сурвівалізм – це специфічна субкультура, носії якої поєднують досвід туризму, полювання, навичок

тактичної медицини та, іноді, прийомів ведення партизанської війни. Сурвівалісти намагаються опанувати компетенції, які дозволять їм вижити в екстремальних умовах без допомоги владних державних структур. Традиційно прийнято вважати, що ідеологія сурвівалізму почала формуватися в епоху «холодної війни» на території держав – членів НАТО. Суспільний лад країн – засновників Північноатлантичного альянсу з властивим йому культом індивідуалізму та активного споживання матеріальних благ стимулював їхнє населення до пошуків методів самостійного виживання в умовах Третьої світової війни. Однак, варто зазначити, що на думку окремих дослідників витоки ідеології сурвівалізму варто шукати саме на території колишнього СРСР. Так, наприклад, професор Інституту практичної психології і психоаналізу (Російська Федерація) Варга А. Я. стверджує, що радянська неофіційна суспільна мораль 1930-х рр. була квінтесенцією сурвівалізму. Її основні складові – недовіра до державних органів влади, сподівання лише на власні сили, абсолютизація значущості фізичної праці, відсутність довгострокових планів на майбутнє [3].

Стрімкий прогрес інформаційних технологій наприкінці 1990-х – на початку 2000-х рр. перетворив сурвівалізм на один з сегментів вестернізації світового культурного простору. Прихильники ідеології сурвівалізму перетворили мережу Інтернет на середовище активного обміну відповідною тематичною текстовою та аудіовізуальною інформацією [4]. Змінилися акценти у визначенні пріоритетності потенційних загроз. Питання виживання в умовах планетарної ядерної війни поступилися своїм місцем проблематиці виживання під час світових економічних криз, терористичних атак, стихійних лих і локальних війн. Втім, аналіз системи цінностей та ієрархії потреб носіїв субкультури сурвівалізму свідчить про властивість їй певних базових елементів, а саме:

1. Практикування і поширення есхатологічних настроїв;
2. Індивідуалізм. Домінування егоїстичних інтересів. Найпопулярнішими є сценарії особистого порятунку, коли всі інші співгромадяни вважаються лише конкурентами у боротьбі за необхідні для виживання ресурси;
3. Лабільність політичних переконань.
4. Прагматизм у міжособистісних відносинах.
5. Культ зброї (холодної і вогнепальної) та спеціального тактичного спорядження.
6. Постійна психологічна готовність діяти за принципом «мета виправдовує засоби».
7. Ідеалізація натурального господарства.
8. Індиферентне ставлення до діяльності державних органів влади [5].

Таким чином, наприкінці ХХ – на поч. ХХІ ст. система відносин громадянин-держава переживає істотну трансформацію, зумовлену критичним зростанням руйнівного потенціалу глобальних військово-політичних, соціально-економічних та екологічних проблем. Нездатність державного апарату влади і його силових структур гарантувати громадянам захист їхньої особистої безпеки, прав та свобод спровокували переоцінку частиною населення досвіду взаємодії з державними структурами управління. Як наслідок, етатична концепція колективного порятунку санкціонованого державою тепер співіснує з альтернативною концепцією, в основу якої покладено особисті, егоїстичні інтереси окремого громадянина.

Список літератури: 1. Загальна декларація прав людини: Резолюція 217 А (III) Генеральної Ассамблеї, 10 грудня 1948 р. / Сайт Верховної Ради України. Url: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015?lang=ru#Text. 2. Стратегія національної безпеки України: Рішення Ради національної безпеки і оборони України, 14 вересня 2020 р. / Сайт Верховної Ради України. Url: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020/card3#Files>. 3. Варга А. Выживальщики // Сноб. – 2015 – 21 січня. Url: <https://snob.ru/profile/9682/blog/86305>. 4. Survival Panda. Url: <https://survivalpandas.blogspot.com/>. 5. Не так страшен конец света, как то, что будет потом! Форум выживальщиков. Url: <http://saveyou.ru/forum/showthread.php?t=1472>

Bibliography (transliterated): 1. Zahalna deklaratsiia prav liudyny: Rezoliutsiia 217 A (III) Heneralnoi Assamblei, 10 hrudnia 1948 r. / Sait Verkhovnoi Rady Ukrainy. Url: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015?lang=ru#Text. 2. Stratehiiia natsionalnoi bezpeky Ukrainy: Rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy, 14 veresnia 2020 r. / Sait Verkhovnoi Rady Ukrainy. Url: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020/card3#Files>. 3. Varha A. Vyzhyvalshchyky // Snob. – 2015 – 21 sichnia. Url: <https://snob.ru/profile/9682/blog/86305>. 4. Survival Panda. Url: <https://survivalpandas.blogspot.com/>. 5. Ne tak strashen konets sveta, kak to, chto budet potom! Forum vyzhyvalshchykov. Url: <http://saveyou.ru/forum/showthread.php?t=1472>

Мотенко Я. В., Шишкіна Є. К.

СУРВІВАЛІЗМ ЯК ПРОЯВ КРИЗИ ІДЕОЛОГІЇ ЕТАТИЗМУ

У статті розглянуто феномен співіснування етатичної концепції колективного порятунку суспільства в екстремальних умовах з альтернативною, сурвівалістичною

концепцією, в основу якої покладено особисті, егоїстичні інтереси окремого громадянина. Визначено причини поширення ідеології сурвівалізму. Виділено її головні складові: есхатологічність, індивідуалізм, прагматизм, лабільність політичних переконань, культ зброї, психологічна готовність до радикальних дій з метою захисту власних інтересів, прагнення до автаркії у власному господарстві та індиферентне ставлення до діяльності державних органів влади.

Ключові слова: есхатологічність, індивідуалізм, прагматизм, держава, концепція виживання, глобальні проблеми.

Motenko Ya. V., Shishkina Ye. K.

SURVIVALISM AS AN INDICATOR OF THE CRISIS OF THE ETHATISM IDEOLOGY

The article examines the phenomenon of the coexistence of a static concept of collective salvation of society in extreme conditions with an alternative, survivalist concept, which is based on the personal, selfish interests of an individual citizen. The reasons for the spread of the survivalist ideology are determined. Its main components are highlighted. They are eschatology, individualism, pragmatism, lability of political convictions, the cult of weapons, psychological readiness for radical actions in order to protect their own interests, the desire for autarky in their own economy and an indifferent attitude towards the activities of state authorities.

Keywords: eschatology, individualism, pragmatism, state, concept of survival, global problems.

Мотенко Я. В., Шишкина Е. К.

СУРВИВАЛИЗМ КАК ПРОЯВЛЕНИЕ КРИЗИСА ИДЕОЛОГИИ ЭТАТИЗМА

В статье рассмотрен феномен сосуществования этатической концепции коллективного спасения общества в экстремальных условиях с альтернативной, сурвивалистической концепцией, в основе которой лежат личные, эгоистические интересы отдельного гражданина. Определены причины распространения идеологии сурвивализма. Выделены ее главные составляющие: эсхатологичность, индивидуализм, прагматизм,

лабильность политических убеждений, культ оружия, психологическая готовность к радикальным действиям с целью защиты собственных интересов, стремление к автаркии в собственном хозяйстве и индифферентное отношение к деятельности государственных органов власти.

Ключевые слова: эсхатологичность, индивидуализм, прагматизм, государство, концепция выживания, глобальные проблемы.

УДК 342(477)

Олійник О. М., Олійник Ю. О.

м. Харків, Україна

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВА РЕФОРМА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ПОДАЛЬШИЙ РОЗВИТОК ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ

Розвиток Конституційного права України відбувається дуже динамічно впродовж усіх 29 років незалежності України. Немає більш дискусійного питання, ніж зміни в Конституцію України, як для представників більшості політичних сил, так і для вчених юристів. Все ж потрібно визнати, що, незважаючи на постійні дискусії, розвиток Конституції йде еволюційним шляхом, що враховує думки всього спектра політичних сил і наукової громадськості.

В цьому плані позитивне значення зіграла конституційно-правова реформа, яка відбулась в Україні в грудні 2004 р. і триває по сьогоднішній день.

Як відомо в період підготовки і прийняття Конституції України 1996 р, яка повинна була остаточно зміцнити незалежність і самостійність Української держави перемогу між прихильниками президентсько-парламентської республіки і парламентсько-президентської здобули перші. Тодішній Президент України Л.Д.Кучма обраний на цей пост вперше в 1994 р. і його прихильники в боротьбі з парламентом здобули перемогу. В Україні була закріплена президентсько-парламентська модель республіки з українською специфікою. Велике значення для прийняття конституції надав Конституційний договір між ВРУ та Президентом України про основні засади взаємовідносин і функціонування державної влади і місцевого самоврядування. Президент України отримав досить великі повноваження.

Відзначимо, що і Л. Кучма, який виступав твердим прихильником сильної президентської влади, домогся затвердження в Україні моделі президентсько-парламентської